

İNSAN HAKLARI KURULLARI ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI İLE FAALİYETLERİNE İLİŞKİN YÖNERGE

Amaç

Madde 1

Bu Yönergenin amacı, 2 Kasım 2000 tarih ve 24218 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren İnsan Hakları Kurullarının Görev, Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik'e göre, insan haklarının korunmasını sağlamak, ihlâl iddiaları hakkında gerekli inceleme ve araştırmaları yapmak ve bunların sonuçlarını yetkili mercilere bildirmek; insan hakları ile ilgili olarak toplumu bilgilendirmek, uygulayıcıları ve Kamu görevlilerini eğitmek, bu konuda Başbakan tarafından görevlendirilen Devlet Bakanının verdiği görevleri yerine getirmek için oluşturulan İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarının çalışma usul ve esasları ile faaliyetlerini belirlemektir.

Hukûkî Dayanak

Madde 2

Bu Yönerge, 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun’un 37 nci maddesi hükmü uyarınca hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3

Bu Yönergede geçen;

- a) Devlet Bakanlığı : İnsan Haklarından sorumlu Devlet Bakanlığını,
- b) Başkanlık : Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığını,
- c) Başkan : İnsan Hakları İl ve İlçe Kurul Başkanını,
- d) İl Kurulu : İnsan Hakları İl Kurulunu,
- e) İl Masası : İnsan Hakları İl Danışma Masasını,
- f) İlçe Kurulu : İnsan Hakları İlçe Kurulunu,
- g) İlçe Masası : İnsan Hakları İlçe Danışma Masasını, ifade eder.

Halkla İlişkiler ve İletişim Faaliyetleri

Madde 4

Kurullar halkla ilişkileri ve iletişimi geliştirmek amacıyla;

- a) İnsan Hakları İl ve İlçe Danışma Masalarının kurulması,
- b) İnsan haklarına ilişkin ihbar, dilek, talep ve şikâyeti olan kişilerin, İnsan Hakları Kurullarına başvurularını kolaylaştırmak için, bütün kamu kurum ve kuruluşları ile şehrin önemli noktalarına insan hakları kutuları konulması, bu kutuların Kurul tarafından görevlendirilen personel marifetiyle periyodik olarak açılıp, içindekilerin bir tutanakla Masa Başkanlığına teslim edilmesi,

- c) Telefon ve elektronik postayla başvuru imkânını sağlayacak tedbirlerin alınması,
- d) Kurulların çalışmalarıyla ilgili olarak halkın bilgilendirilmesi, bu amaçla yazılı ve görsel basın kuruluşlarıyla işbirliği yapılması ve internet imkânından yararlanılması,
- e) Kurulların görev ve çalışmalarında sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliğinin geliştirilmesi,
- f) Sivil toplum kuruluşlarının insan hakları konularında çalışmalar yapmalarının teşvik edilmesi ve desteklenmesi,
gibi faaliyetleri gerçekleştirir.

Bilgilendirme, Bilinçlendirme ve Eğitim Faaliyetleri

Madde 5

Kurullar bilgilendirme, bilinçlendirme ve eğitim amacıyla;

- a) İnsan hakları ile ilgili kitap, broşür ve mevzuat metinlerinin temin edilerek Kurul üyelerine dağıtılması,
- b) BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve insan hakları konusunda taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerin kamu kurum ve kuruluşlarına dağıtılması,
- c) İnsan hakları konusunda, levha, afiş, broşür, pano ve pankartların hazırlanarak veya temin edilerek halkın görebileceği yerlere asılması,
- d) İnsan hakları bilincinin yaygınlaştırılması amacıyla, köy ve mahalle muhtarlıklarıyla diyalogun geliştirilmesi,
- e) İnsan hakları konusunda panel, konferans, seminer, slaytlı gösteri, tiyatro, film gösterisi gibi etkinliklerin düzenlenmesi,
- f) Yerel radyo ve televizyon kanallarında uzmanların katılımıyla insan hakları konusunda programlar düzenlenerek aydınlatıcı bilgiler verilmesi,
- g) İlk ve orta dereceli okullarda “insan hakları öğrenci kolu veya temsilciliği” kurulmasının ve insan haklarına saygı bilincini yerleştirmek için etkinlikler düzenlenmesinin teşvik edilmesi,
- h) İlgili kamu ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılarak, insan hakları açısından trafik kurallarına uymanın önemi konusunda bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılması,
- i) Kütüphanelere insan hakları konulu kitap, dergi ve broşür gibi kaynakların temin edilip kullanıma sunulması,
gibi faaliyetleri gerçekleştirir.

Araştırma, İnceleme ve İzleme Faaliyetleri

Madde 6

Kurullar, araştırma, inceleme ve izleme faaliyetleri olarak;

- a) İnsan haklarıyla ilgili çeşitli konularda Üniversitelerle de işbirliği yapılarak araştırma yapılması, yaptırılması ve rapor hazırlanması,

- b) İntihar olayları, hasta, kadın ve çocuk hakları ile ilgili araştırmalar yapılması ve çözümler üretilmesi,
- c) İnsan hakları ihlâline neden olan trafik sorunları ile ilgili araştırmalar yapılması ve çözümler üretilmesi,
- d) İlköğretim çağına geldiğı halde çeşitli sebeplerle okula gidemeyen çocuklar (özellikle okula gönderilmeyen kız çocukları) ve orta öğrenim öğrenci yurtlarının durumuyla ilgili araştırmalar yapılması,
- e) Kimsesiz ve yardıma muhtaç yaşlıların tespiti, izlenmesi ve sorunlarının çözülmesi amacıyla çalışmalar yapılması,
- f) Sokak çocuklarının sorunlarının çözümüne yönelik çalışmalar yapılması,
- g) Dilencilığın önlenmesine yönelik araştırmalar ve çalışmalar yapılması,
- h) Çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik araştırmalar ve çalışmalar yapılması,
- i) İnsan hakları uygulamalarını yerinde görmek amacıyla karakolların gezilip, ziyaret edilmesi,
- j) İnsan hakları uygulamalarının teşvik edilmesi amacıyla örnek karakolların ve örnek görevlilerin tespit edilerek ödüllendirilmesi,
- k) Karakol ve nezârethâne denetleme formlarının İl Kurulu tarafından incelenmesi ve varsa aksaklıkların giderilmesi hususunda ilgililere tavsiyelerde bulunulması ve yardımcı olunması,
- l) Sanık ve şüphelilerin kaldığı nezârethânelerin iyileştirilmesi ve ilgili Yönetmeliğe uygun hale getirilmesi hususunda tavsiyelerde bulunulması, gibi faaliyetlerde bulunur.

10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü Etkinlikleri

Madde 7

Kurullar 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü'nün kutlanması amacıyla;

- a) 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü'nün önemine uygun biçimde kutlanması için gereğinde özel bir komisyon kurulması ve komisyonun hazırladığı programın uygulanması.
- b) Üniversite, Baro ve Tabipler Odası gibi kuruluşlarla günün kutlanması amacıyla işbirliğine gidilmesi, bu kuruluşların faaliyetlerinin desteklenmesi,
- c) Günü'nün anlam ve önemini vurgulayan afiş veya pankartlar hazırlanarak veya temin edilerek halkın görebileceğı yerlere asılması,
- d) Okullarda şiir, kompozisyon ve resim yarışmaları yapılması ve bu eserlerin sergilenmesi,
- e) Seminer, brifing, panel ve konferans düzenlenmesi,
- f) Okul gazeteleri ve panolara insan hakları konulu yazılar asılmasının teşvik edilmesi,

g) Yerel televizyon ve radyolarda insan hakları konulu programlar yapılmasının teşvik edilmesi,

h) Etkinliklere halkın ilgisini ve katılımını sağlayacak tedbirlerin alınması, gibi çalışmalar yapar.

Diğer Görevler

Madde 8

Kurullar insan haklarını ilgilendiren;

a) Kamu görevlilerinin insan haklarına uygun, sağlıklı ve verimli görev yapmalarını sağlamak amacıyla çalışmalar yapılması,

b) Başka illerden gelen geçici tarım işçilerinin sağlık ve eğitim gibi değişik sorunlarının giderilmesine yönelik çeşitli çalışmaların yapılması,

c) Çocukların insan hakları bilincini geliştirmek amacıyla, okul öğrencilerinden seçilen temsilcilerden oluşan "İnsan Hakları Çocuk Meclisi" oluşturulmasının teşvik edilmesi,

d) Çocukların ve gençlerin madde bağımlısı olmalarının önlenmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılması,

e) Sığınma evleri ve ahevleri açılmasının teşvik edilmesi,

f) Çevrenin önemi, çevre ve gürültü kirliliğinin önlenmesi konularında çalışmalar yapılması,

g) Kamu kurum ve kuruluşlarında vatandaşların iş ve işlemlerinin hızlandırılması konusunda çalışmalar yapılması,

h) Özürlü vatandaşların yaşamlarını kolaylaştırıcı tedbirlerin alınması, gibi konularda faaliyetlerde bulunur.

Danışma Masaları

Madde 9

Danışma Masaları aşağıdaki usul ve esaslara uyarlar:

a) Danışma Masaları, Başkanın önerisiyle Kurulda belirlenecek üç kişiden oluşur.

b) Masa Başkanı Kurul üyelerinden seçilir.

c) Masa Başkanının ve sürekli masa görevlisinin belirlenmesi ve masayla ilgili diğer hususlarda alınacak kararlar Kurulda belirlenir.

d) Başvurular, Danışma Masaları aracılığıyla Kurul gündemine getirilir.

e) Masaya gelen tüm başvurular, takibinin yapılması amacıyla dosyalanır, takip defterine kaydedilir; her başvuruya bir kayıt numarası verildikten sonra en kısa sürede Başkana iletilir.

f) Dilekçeyle yapılan başvurularda, başvuru sahibine alındı belgesi verilir.

g) Danışma Masaları, insan haklarına ilişkin olarak yapılan ihbar, şikayet, talep ve temenni başvurularını EK-1'deki Başvuru Düzenleme Formu'na işleyerek Kurul gündemine getirir.

Başvurular

Madde 10

Kurullar, başvurular, başvuru şekilleri ve başvuruların sonuçlandırılmasıyla ilgili olarak aşağıdaki usul ve esaslara uyarlar:

- a) Başvurular; dilekçeyle, telefonla, elektronik posta aracılığıyla veya sözlü olarak yapılabilir.
- b) Başvuru sırasında konuyla ilgili her türlü bilgi ve belge alınır.
- c) Kurulda her başvuru görüşülür ve başvurularla ilgili ne tür işlemler yapılacağına karar verilir.
- d) Devlet Bakanlığı ve Başkanlık tarafından iletilen konular ilgili kurulda görüşülerek sonuçlandırılır ve sonucundan Başkanlığa bilgi verilir.
- e) Başvurular, konularına göre ilgili kanunlarda belirtilen zamanaşımı süreleri göz önünde tutularak değerlendirilir.
- f) Kurulda alınan kararlar ve yapılan işlemler yazılı olarak başvuru sahibine en kısa sürede bildirilir ve gerekli hallerde bir ayı geçmemek üzere periyodik olarak ara bilgi de verilir.
- g) Başvuru sahibi, hakları konusunda, özellikle kendisi için açık olan yasal yollar hakkında bilgilendirilir.

Kurulların Çalışma Biçimi

Madde 11

Kurullar aşağıdaki usul ve esaslara göre çalışırlar:

- a) Kurullar en az ayda bir kez, acil durumlarda da Başkanın çağrısı üzerine toplanır.
- b) Kurullar, üyelerinin salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır; oy çokluğu ile alınan kararlara itirazı olan üyelerin karşı oy gerekçeleri, karar altında özet olarak kaydedilir.
- c) Başkan ve üyeler; kendileri, alt ve üst soylarından biri ve eşleri ile ilgili olan konuların görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.
- d) Yerel koşullar da dikkate alınarak, kurullarda birden fazla sivil toplum kuruluş temsilcisinin üye olarak bulunmasına özen gösterilir.
- e) Toplantıya katılmayan üyelerin mazeretleri karar tutanağında belirtilir.
- f) Gündem Başkan tarafından hazırlanır ve toplantıdan önce Kurul üyelerine dağıtılır.
- g) Kurul, başvuru sahibinin isteği üzerine veya gerekli gördüğü hallerde talep sahibini dinleyebilir.

h) Başvuru hakkında karar verilmesine imkân vermeyen eksiklikler söz konusu ise, eksikliklerin tamamlanması için ara karar alınır.

i) Başkan, gerekli durumlarda ilgili kamu, özel kuruluş ve meslek odaları temsilcilerini de toplantılara çağırabilir.

Rapor ve Çizelgeler

Madde 12

a) Kurullar , 1 Ocak-31 Mart , 1 Nisan-30 Haziran, 1 Temmuz-30 Eylül, ve 1 Ekim-31 Aralık tarihleri gözönüne alınmak kaydıyla, yılda en az dört kez rapor hazırlarlar. Valilikler, hazırlanan il ve ilçe kurul raporlarını özetleyerek, ekteki örnek forma (Ek-2) uygun olarak İl Raporu haline getirirler ve dönemi izleyen ay içinde Başkanlığa gönderirler.

b) Kurullar, 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü programı çerçevesinde yapılan faaliyetleri içerir bir raporu Başkanlığa gönderirler.

Yürürlük

Madde 13

Bu Yönerge onay tarihinde yürürlüğe girer.

EK-1

İNSAN HAKLARI DANIŞMA MASASI BAŞVURU DÜZENLEME FORMU

I-Başvuru sahibine ilişkin bilgiler:

Adı ve Soyadı.....
Cinsiyeti.....
Uyruğu.....
Mesleği.....
Doğum yeri ve tarihi.....
Adresi ve telefon numarası:.....
.....
.....

II-Başvurunun kim tarafından yapıldığı:

a)Mağdurun kendisi...:
b) Mağdurun/mağdurların yasal temsilcisi ya da avukatı:
c)Akrabası.....:
d) Diğer (Yakını, görgü tanığı vs.).....:

III-Başvurunun türü:

a) Dilekçe: b) Telefon: c) Elektronik posta: d) Sözlü:

IV-Başvuruya ilişkin bilgiler:

a) Konu :.....

- b) Yer ve tarih :.....
c) İlgili kiři veya kurum :.....
d) Başvurunun özeti :.....
.....

Formu hazırlayan masa görevlisinin
adı, soyadı, tarih ve imza: